

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ВИПУСКУ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЯ

Готова продукція є частиною матеріально-виробничих запасів, призначених для продажу. Обсяг виробництва та обсяг реалізації є взаємозалежними показниками. В умовах обмежених виробничих можливостей і необмеженого попиту пріоритет віддається об'єму виробництва продукції, який визначає обсяг продажів. Але в міру насичення ринку і посилення конкуренції, не виробництво визначає обсяг продажів, а навпаки, можливий обсяг продажів є основою розробки виробничої програми. Підприємство має виробляти тільки ті товари і в такому обсязі, які воно може реалізувати.

Бухгалтерський облік процесу виробництва залежить від конкретних умов, властивостей і характеру технологій та організації виробництва і визначається індивідуальними особливостями підприємства. Бухгалтерський облік повинен забезпечити дані не лише про обсяг продукції (робіт, послуг) та доходи від їх реалізації, але й про асортимент продукції, сегменти ринку, масштаби продажу, ціни, продуктивність праці, якість продукції, собівартість, витрати на збут, витрати на маркетингові дослідження, канали збуту й витрати на їх функціонування та інші показники, необхідні для управління процесом збуту.

На балансі підприємства всі запаси обліковуються за первісною вартістю відповідно до П(С)БО 9 "Запаси". Для готової продукції це виробнича собівартість, яка визначається відповідно до п. 11 П(С)БО 16 "Витрати".

Аналітичний облік готової продукції ведеться за її видами. Залишок за дебетом рахунку 26 "Готова продукція" показує фактичну виробничу собівартість готової продукції на кінець звітного періоду.

Відпуск готової продукції та передача її на склад оформлюється накладними, відомостями, приймально-здавальними документами, актами приймання, в яких вказується дата, шифр цеху і складу, найменування продукції, номенклатурний номер, одиниці виміру, кількість, ціна за одиницю. На складі в облікових реєстрах (картках, відомостях, сальдових відомостях, книгах складського обліку) готова продукція обліковується в кількісному виразі. Облік готової продукції на картках складського обліку ведуть за найменуваннями і сортами (номенклатурними номерами), записи в картках робляться по кожному прибутковому і видатковому документу з виведенням залишку після кожного запису.

Оцінка готової продукції при її продажу залежить від облікової політики підприємства, в частині оцінки запасів при їх вибутті. При цьому можуть застосовуватись методи, передбачені П(С)БО 9 "Запаси".

Продаж виробленої продукції здійснюється відповідно до договорів про поставку.

При визначенні обсягу реалізації методом нарахування датою реалізації вважається дата передачі права власності на продукцію (роботи, послуги) покупцям відповідно до базисних умов постачання, визначених суб'єктами підприємницької діяльності, незалежно від термінів здійснення платежів.

Для узагальнення інформації про виробничу собівартість реалізованої готової продукції та для її відображення в обліку підприємства застосовується субрахунок 901 "Собівартість реалізованої готової продукції".

Відпуск готової продукції покупцям зі складу оформлюється на основі довіреності на право отримання цінностей, видаткової накладної, а також товарно-транспортної накладної.

Дохід, отриманий від продажу готової продукції, відображається в бухгалтерському обліку на субрахунку 701 "Дохід від реалізації готової продукції". За кредитом даного субрахунку відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом – належна сума непрямих податків (акцизного збору, податку на додану вартість та інших, передбачених законодавством) та списання у порядку закриття на рахунок 79 "Фінансові результати".